

Avfallshanteringens investeringsprogram 2023–2032

Styrelsen 14.10.2022 § 136

Föredragande
Beredare

Verkställande direktör Tommi Fred
Avfallshanteringens sektorchef Petri Kouvo, tfn 09 1561 2280

Bakgrund

Investeringsprogrammet för HRM:s avfallshantering är en del av planeringssystemet för avfallshanteringens investeringar. Planeringssystemet innefattar avfallshanteringens investeringsstrategi och dess investeringsprogram.

Avfallshanteringens investeringsprogram innehåller avfallshanteringens planerade investeringar för 2023–2032. Investeringsprogrammet är en plan som utarbetas med två års mellanrum. Det föregående investeringsprogrammet utarbetades för åren 2021–2030.

Utarbetandet av investeringsprogrammet har grundat sig på HRM:s strategi 2030 och avfallshanteringens investeringsstrategi 2030 som godkändes för utlåtanden 29.4.2022 samt kartläggningarna av investeringsbehoven som uppdaterades 2021–2022. Som hjälp i utarbetandet av investeringsprogrammet har man använt ekonomimodellen med vilken man granskat investeringarnas ekonomiska förutsättningar och alternativ i enlighet med målet balanserad ekonomi.

HRM:s styrelse behandlade 20.5.2022 det preliminära investeringsprogrammet för avfallshantering och beslutade att begära att medlemsstäderna avger utlåtanden om den i samband med verksamhets- och ekonomiplanen 2023–2025. Utlåtandena antecknades för kännedom i styrelsen 23.9.2022. Avfallshanteringens investeringsprogram fick positiv respons från städerna. Det har inte varit nödvändigt att redigera investeringsprogrammet utifrån utlåtandena eller de ändringar i verksamhetsmiljön som skett under sommaren och hösten.

Medlemsstädernas utlåtanden som getts på styrelsens begäran

Medlemskommunerna har i sina utlåtanden påmint om de mål som städerna gemensamt avtalat om för samkommunen för 2023, varav ett är dimensioneringen av investeringsprogrammet för att balansera ekonomin. Medlemsstäderna anser det viktigt att HRM utöver balansering av ekonomin även fortsätter att vidta åtgärder förknippade med att tygla klimatförändringen, främja återvinningen av kommunalt avfall och genomföra modellen för cirkulär ekonomi.

Avfallshanteringens investeringsprogram 2023–2032

Investeringsprogrammets struktur grundar sig liksom tidigare år på en korgstruktur där investeringarna har delats in i tre huvudhelheter och 14 korgar. Huvudhelheterna är lokaltjänstbaserade investeringar, behandlingstjänstbaserade investeringar och övriga investeringar. De behandlingstjänstbaserade investeringarna delas dessutom in i två huvudhelheter: kontroll av miljökonsekvenser och utveckling av områden och funktioner.

För varje investeringskorg har man utarbetat ett mål och en servicenivå som grundar sig på investeringsstrategin och åtgärder för planperioden.

Dessa har varit utgångspunkterna för investeringsprogrammet. Målet beskriver den eftersträlvade målsättningen på lång sikt. Servicenivån beskriver målsättningarna som krävs för att målet ska uppnås.

Effektiviteten av investeringsprogrammets projekt har bedömts utifrån genomförandet av målsättningarna.

Investeringshelheterna beskrivs nedan.

Lokaltjänstbaserade investeringar

Lokaltjänstbaserade investeringar genomförs i HRM:s kundgränssnitt och är förknippade med Sortti-stationernas verksamhet, verksamhetsställets serviceförmåga och säkerhet, samarbetet med Återanvändningscentralen och behandling av farligt avfall. Lokaltjänstbaserade investeringar syftar i första hand till att förbättra de kundbaserade tjänsterna. Dessutom centrerar de den cirkulära ekonomin. Investeringarna riktas så att de svarar på kundgruppernas långsiktiga behov.

Sortti-stationer och lokal insamling

Delhelheten innehåller följande korgar: 1) Byggande av Sortti-stationer, 2) Lokala tjänsters kompletteringsarbeten och 3) Lokala tjänsters utrustningsupphandlingar.

Planperiodens mest betydande projekt är byggandet av en ny Sortti-station, genomförandet av två Sortti-ministationer och reparation och underhåll av fastigheter. Investeringar i Sortti-stationer och lokal insamling uppgår till 30,9 miljoner euro under programperioden 2023–2032.

Behandlingstjänstbaserade investeringar

Behandlingstjänstbaserade investeringar inkluderar projekt förknippade med behandling, förädling, mellanlagring och slutdeponering av avfall. I projekten ingår både underhållsinvesteringar och investeringar som grundar sig på miljösynvinklar och på att öka kapaciteten. De syftar särskilt till kontroll av miljökonsekvenser och främjandet av cirkulär ekonomi men stöder också HRM:s mål att vara en attraktiv och hållkraftig arbetsgivare.

De behandlingstjänstbaserade investeringarna delas in i två huvudhelheter: kontroll av miljökonsekvenser och utveckling av områden och funktioner.

Kontroll av miljökonsekvenser

Kontroll av miljökonsekvenser delas in i tre korgar: 4) Insamling och utnyttjande av deponigas, 5) Insamling och ledning av vatten och 6) Färdigställande strukturer. Planperiodens mest betydande projekt är investeringar som miljötillstånden förutsätter och som är förknippade med efterbehandling av den gamla avstjälningsplatsen och färdigställande av ytan och investeringar förknippade med att öka fältvattnens utjämningskapacitet vid extrema väderfenomen. Investeringarna i kontroll av miljökonsekvenser uppgår till 13,4 miljoner euro under programperioden 2023–2032.

Utveckling av områden och funktioner

Utveckling av områden och funktioner delas in i fem korgar: 7) Behandling och utnyttjande av bioavfall, 8) Käringmossens utvidgningsområde, 9) Utveckling och upprätthållande av infrastrukturen, 10) Behandlingstjänsternas maskiner och utrustning och 11) Investeringar i energi- och materialeffektivitet. De mest betydande investeringarna är förknippade med behandlingen av bioavfall, behandlingen och slutdeponeringen av aska från avfallskraftverket och behandlingsfält för avfall. Investeringarna i utvecklingen av områden och funktioner uppgår till 62,0 miljoner euro under programperioden 2023–2032.

Övriga investeringar

Övriga investeringar innefattar transportservicebaserade investeringar förknippade med fastighetsspecifik insamling av avfall och andra investeringar som stöder avfallshanteringens verksamhet. Investeringarna syftar huvudsakligen till att förbättra kundupplevelsen och till miljöansvarig verksamhet.

Övriga investeringar som stöder verksamheten

Övriga investeringar-helheten innehåller följande korgar: 12) Insamlingsmateriel inom avfallstransport, 13) Markanskaffning och 14) Övriga investeringar. De mest betydande investeringarna är anskaffning av avfallskärl, avfallshanteringens operativa informationssystem och markanskaffningar som stöder nätverket av Sortti-stationer och projekt inom cirkulär ekonomi. Investeringar riktas dessutom till utvecklingen av fastigheterna i Sjöskog för den cirkulära ekonomins behov. Övriga investeringar som stöder verksamheten uppgår till 23,4 miljoner euro under programperioden 2023–2032.

Totala investeringar under programperioden 2023–2032

De totala investeringarna för planperioden 2023–2032 uppgår till 129,7 miljoner euro (föregående investeringsprogram 182,1 miljoner euro). Investeringarnas planerade totalnivå har sålunda minskats avsevärt från nivån i det föregående investeringsprogrammet. De planerade ändringarna i investeringarna riktas närmast till 2024–2027. Bland annat pyrolysanläggningen för slam i full skala, vindkraftverket och investeringar relaterade till behandlingen av avlagda textilier har tagits bort från investeringsprogrammet 2023–2032.

De planerade årliga investeringarna är totalt:

År	Totalt (mn €)	Föregående investeringsprogram (mn €)
2023	22,9	23,7
2024	19,8	27,9
2025	15,2	20,3
2026	10,4	19,0
2027	12,9	16,9
2028	11,0	8,7
2029	11,6	9,2
2030	9,0	9,4
2031	9,2	-
2032	7,8	-

Investeringsprogrammets verkställande, uppföljning och rapportering

Investeringsprogrammet är grunden för beredningen av verksamhets- och ekonomiplanen. Beslut om att genomföra projekt fattas utifrån närmare planering och nödvändiga projektplaner utarbetas för projekten. Separata upphandlingsbeslut fattas om investeringarna. Genomförandet av ekonomi- och verksamhetsplanen och sålunda även genomförandet av investeringsprogrammet följs upp och rapporteras om regelbundet i samband med delårsrapporterna och den interna rapporteringen.

Förslaget på investeringsprogrammet 2023–2032 presenteras enligt korg i bilagan.

Ekonomimodell

I samband med utarbetandet av investeringsprogrammet har investeringsbehoven granskats ur avfallshanteringens ekonomiska synvinkel. Under första halvan av planeringsperioden är investeringsbehovet stort, vilket ökar behovet av att utöka de internt tillförda medlen med taxaförhöjningar under de första åren. Under periodens andra halva kommer investeringsnivån att sjunka avsevärt och då torde taxaförhöjningar inte längre behövas.

Ekonomimodelleringen inbegriper en bedömning av verksamhetsvolymens utveckling och prognoser om intäkter och driftskostnader som bygger på denna utveckling. Prognosen om ändringar i prestationsvolymerna grundar sig huvudsakligen på den uppskattade utvecklingen av invånarantalet inom verksamhetsområdet. Invånarantalet förväntas växa cirka 1 procent per år under 2022–2028, och från och med 2029 förväntas tillväxten sakta ner till något under 1 procent per år. Driftskostnaderna förmodar utöver volymförändringar även en tillväxt enligt ändringar i den allmänna kostnadsnivån. Inflationsutvecklingen under de närmaste åren har beräknats enligt Finlands Banks prognos från december 2021 (3 procent år 2023 och 2 procent år 2024). Från 2025 och framåt antas inflationen hållas vid två procent.

Avfallshanteringens skuldsättning förutses bromsas år 2025.

Självförsörjningen förutses sjunka från den nuvarande nivån (41,5 procent i bokslutet för år 2021) med cirka fem procentenheter till 36,6 procent före 2024. Genom att öka på de internt tillförda medlen kan självförsörjningen behållas på en rimlig nivå trots investeringsutgifterna i början av strategiperioden. Under periodens andra halva börjar självförsörjningen snabbt stiga under förutsättning att investeringsnivån sjunker i enlighet med programmet. Inflation har räknats med i ekonomimodellen i investeringarna enligt investeringsprogrammet 2023–2032.

Granskningen av ekonomimodellen visar att finansieringen av investeringarna kräver taxaförhöjningar som innefattar inflationspåverkan under hela granskningsperioden och dessutom en realhöjning på 1,5 procent under 2023–2027. Efter detta torde realhöjningar inte krävas under investeringsprogramperioden.

Avfallshanteringens ekonomimodell presenteras i bilagan.

Beslutsförslag (TF)	Styrelsen beslutar att vidare presentera till samkommunsstämman avfallshanteringens investeringsprogram 2023–2032 för godkännande.
---------------------	--

Beslut	Styrelsen fattade beslut enligt förslaget.
--------	--

Samkommunen 18.11.2022 § 15
398/06.060.600.6007/2022

Beslutsförslag	Samkommunsstämman beslutar att godkänna avfallshanteringens investeringsprogram 2023–2032.
----------------	--

Beslut

Samkommunstämman fattade beslut enligt förslaget.

Bilagor

- Bilaga 1 Avfallshanteringens investeringsprogram 2023–2032
- Bilaga 2 Ekonomimodell 2023–2032